

Motyle dzienne lubuskich parków krajobrazowych

Kieszonkowy przewodnik terenowy

Krzysztof Gajda
Natalia Borkowska-Wójcik
Barbara Semkło
Katarzyna Szczepaniak
Edyta Gajda
Marzena Stasiak
Paweł Czechowski

Fotografie:

Krzysztof Gajda s. 8, 10, 11, 12m, 14, 15m, 16, 17d, 18, 19, 22, 23d, 24m, 26, 28m, 29, 30, 31, 32d, 33, 34d, 35m, 36, 37m, 38, 39m, 40m, 41m, 42, 43, 44, 45, 46m, 47, 48, 49, 50d, 52, 53, 54, 56d, 58d, 59d, 60, 61m, 62, 63, 66, 67d, 69, 72, 74m, 75, 76, 77m, 79, 81, 82

Paweł Czechowski s. 9m, 13, 20m, 21m, 25m, 27m, 35d, 40d, 41d, 46d, 50m, 64, 67m, 68d, 70, 73, 78, 80m

Ryszard Orzechowski s. 9d, 12d, 15d, 21d, 24d, 25d, 28d, 32m, 34m, 39d, 55, 56m, 57m, 71d, 74d, 80d

Ryszard Jasiński s. 23m, 57d, 59m, 61d, 71m

Janusz Wójcicki s. 27d, 51, 65

Natalia Borkowska-Wójcik s. 20d, 77d

Barbara Semkło s. 17m, 58m

Grzegorz Jędro s. 68m

Katarzyna Szczepaniak s. 37d

Rysunki:

Natalia Borkowska-Wójcik

Zdjęcie na okładce:

Modraszek idas, fot. Krzysztof Gajda

Przygotowanie do druku i druk:

Drukarnia Laser-Graf

„Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze”

Lubuskie
Warte zachodu

Egzemplarz bezpłatny

Nakład: 1800 egz.

ISBN 978-83-66190-04-7

Kilka słów wstępu...

Przewodnik terenowy, który trzymasz w ręku, to element świata motyli dziennych występujących na terenie parków krajobrazowych województwa lubuskiego. Bez względu na Twój wiek i znajomość świata przyrody, ma on ułatwić poznanie i rozeznanie się wśród tych małych, kolorowych a zarazem pięknych stworzeń.

Motyle dzienne w postaci dorosłej cieszą nasze oczy już od pierwszych cieplejszych przedwiosennych dni, aż do październikowej chłapy. Jednak tak naprawdę one są wśród nas cały rok. Motyle potrafią świetnie się chować i kamuflować gdy nadchodzą niekorzystne dla nich warunki atmosferyczne. A co o nich wiemy? Niewiele... Jak się nazywają? Mówimy potocznie i krótko: motyl, motylek...

Aby wyjść temu wątkowi naprzeciw i spróbować zachęcić dzieci, młodzież oraz osoby dorosłe do obserwacji tego co jest za oknem, w ogrodzie, na łące czy w lesie, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego wyszedł z inicjatywą stworzenia kieszonkowego przewodnika. Idea ta swój początek miała w projekcie edukacyjnym pn.: „Przyrodnicze warsztaty dla lubuskiej oświaty oraz edukatorów-przyrodników”.

Mamy nadzieję, że dzięki niniejszej publikacji, świat motyli, tych małych kolorowych stworzeń, będzie dla Ciebie łatwiejszy w zrozumieniu i odkrywaniu.

Powodzenia i do zobaczenia w terenie.

Alina Jągowska
Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych
Województwa Lubuskiego

Garść informacji o motylach dziennych

Na świecie występuje ponad 150 tysięcy gatunków motyli (dziennych i nocnych).

W Polsce obecnie występuje około 3200 gatunków motyli. Motyle dzienne stanowią tylko między 154 a 163 wszystkich krajowych gatunków motyli, zaś w województwie lubuskim występuje ich około 100. W lubuskich parkach krajobrazowych w latach 2017-2019 stwierdzono 75 gatunków.

Łacińska nazwa *Lepidoptera* oznacza łuskoskrzydłe, gdyż ich skrzydła są pokryte łuskami.

Motyle są bezkręgowcami *Invertebrata*, które należą do gromady owadów *Insecta*, czyli najliczniejszej grupy w królestwie zwierząt *Animalia*.

Lepidopterologia to nauka zajmująca się badaniem motyli.

Jak najłatwiej odróżnić motyle dzienne od motyli nocnych (czyli ciem)

Motyle dzienne	Motyle nocne
Aktywność	
przede wszystkim w dzień	przede wszystkim w nocy, o zmierzchu, świcie
Kolorystyka	
różnobarwne, szeroka gama jaskrawych kolorów	większość gatunków szara, brunatna
Czułki	
zakończone wyraźną buławką (zgrubieniem)	większość gatunków nie ma buławki, ale mogą mieć zakończenia np. nitko- wate, grzebieniaste
Odpoczynek	
składanie skrzydeł pionowo nad ciałem	składanie skrzydeł w sposób płaski, dachówkowaty

Motyl dzienny ●

● Motyl nocny

Ciało motyla

Budowę ciała omawianej grupy najprościej można podzielić na trzy części:

- Głowa – duża, oddzielona od tułowia, a na niej znajdują się:
 - oczy złożone,
 - aparat gębowy,
 - czułki.
- Tułów – składa się z 3 części (segmentów). Na każdy segment przypada jedna para nóg. Na tułowiu znajdują się dwie pary skrzydeł. Te są pokryte łuskami.
- Odwłok – podzielony na 10 części (segmentów). Ostatnie segmenty pełnią rolę narządów rozrodczych. Ta część ciała motyli jest bardzo ważna dla specjalistów przy oznaczaniu płci, ale także czasami gatunków.

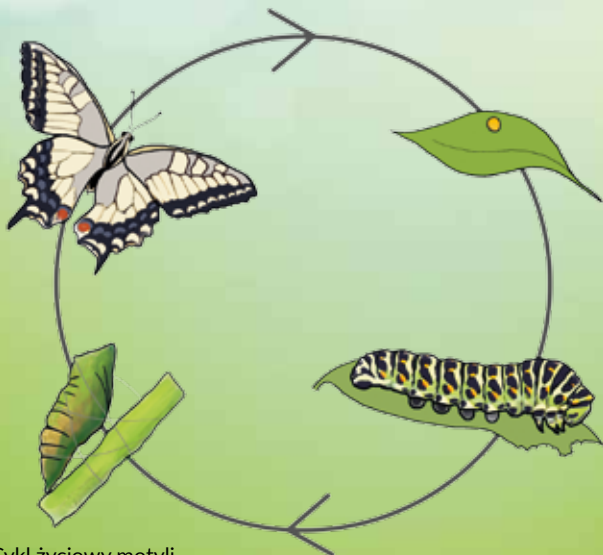
● Strona spodnia

● Strona wierzchnia

Cykl rozwojowy

Motyle charakteryzują się przeobrażeniem zupełnym. Oznacza to, że oprócz stadium **jaja**, **gąsienicy** występuje dodatkowo **poczwarka**, z której wydostaje się postać **dorosłego osobnika**.

● Cykl życiowy motyli

Szybka instrukcja dotycząca gatunków

Czytelniku, w tym przewodniku znajdziesz krótki opis wprowadzający Ciebie w świat motyli dziennych, występujących w lubuskich parkach krajobrazowych, czyli jak wygląda dany gatunek wraz z fotografią. Dodatkowo są opisane miejsca (siedliska) jego występowania w trakcie roku oraz ciekawostki z nim związane.

Przedostatnie pytanie przedstawia okres występowania danego gatunku w całej Polsce (na podstawie danych z literatury), natomiast pod nim umieszczony został diagram obserwacji (w postaci dekad), który pokazuje inną częstotliwość czasową występowania w lubuskich parkach krajobrazowych z lat 2017-2019. Dzięki niemu możesz z przybliżoną skutecznością terminową i siedliskową szukać danego gatunku w terenie. Zielone pola oznaczają stwierdzenie występowania danego gatunku w tym okresie czasu. Różnice między tekstem a diagramem mogą wynikać z postępujących zmian klimatu, co widać na przykładzie właśnie motyli dziennych.

Przy niektórych nazwach gatunków znajdziesz symbole (opisane poniżej), które ułatwią Tobie zrozumienie potrzeby ochrony takich motyli, gdyż są one wymienione w wielu ważnych dokumentach, które są podstawą do ochrony przyrody. Gdy spotkasz takiego motyla w jakimkolwiek miejscu w województwie lubuskim, będzie to informacja dla Ciebie, że znalazłeś gatunek rzadki, chroniony albo nielicznie występujący w naszym regionie. Takie gatunki warto fotografować, a zebrane informacje przekazywać specjalistom w tej dziedzinie.

CK/EN/VU/LR – Polska Czerwona Księga Zwierząt (EN – gatunki wysokiego ryzyka, VU – gatunki narażone; LR – gatunki niższego ryzyka).

CL/CR/EN/VU/NT/LC/DD – Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (CR – gatunki krytycznie zagrożone; EN – gatunki wysokiego ryzyka; VU – gatunki narażone; NT – gatunki bliskie zagrożenia; LC – gatunki najmniejszej troski; DD – gatunki o statusie słabo rozpoznanym i zagrożeniu stwierdzonym, ale bliżej nieokreślonym).

OG/OŚ/OCZ – Ochrona gatunkowa (OŚ – ochrona ścisła, OCZ – ochrona częściowa).

DS/II/IV – Dyrektywa Siedliskowa Natura 2000 (załącznik II – gatunki roślin i zwierząt ważne dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony; załącznik IV – wymienia gatunki roślin i zwierząt ważnych dla Wspólnoty, które wymagają ścisłej ochrony).

RPK – gatunek rzadki lub nieliczny w lubuskich parkach krajobrazowych. Przy stwierdzeniu warto dokumentować.

RS – rozpiętość skrzydeł.

PK – Park Krajobrazowy.

ZPKWL – Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego.

Erynnis tages

W pierwszym wrażeniu łatwo pomylić go z ćmą.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 25-28 mm. Obie płcie wyglądają podobnie. Wierzch skrzydeł brązowy, z jaśniejszym dese- niem, przy zewnętrznym brzegu skrzydeł znajduje się rząd białych kropek. Spód skrzydeł jednolicie oliwkowobrunatny z delikatnymi białymi kropkami.

W jakich siedliskach go spotkamy? Suche łąki, polany, piaszczyste drogi i tereny ruderalne.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od maja do czerwca i od połowy lipca do trzeciego tygodnia sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień			Maj			Czerwiec		Lipiec	Sierpień					Wrzesień	

(RPK)

W pierwszym wrażeniu łatwo pomylić go z ćmą. Rozwojowi populacji sprzyja występowanie małych rosnących w tradycyjnych ogródkach na wsiach.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 28-32 mm. Tłó wierzchu przedniego skrzydła o różowawobrunatnym odcieniu, mozaikowate. Przy wierzchołku przedniego skrzydła posiada trzy białe plamki. Buławka czułka zakończona wiśniową plamą.

W jakich siedliskach go spotkamy? Tereny suche, stare ogrody, nasypy kolejowe, skraje lasów oraz przydroża z niezbyt gęstą roślinnością.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: w maju i kwietniu oraz od połowy lipca do końca sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Pyrgus malvae (RPK)

Posiada bardzo charakterystyczny szybki i zygzakowaty lot, nisko nad roślinnością, dlatego niełatwo go śledzić.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 24-26 mm. Od podobnych do niego gatunków odróżniają go śnieżnobiałe plamki na wierzchu brązowego przedniego i tylnego skrzydła. Spód tylnego skrzydła jest szaro-oliwkowy z białymi plamkami. Niewielki dymorfizm płciowy.

W jakich siedliskach go spotkamy? Suche tereny leśne, przydroża, polany, słoneczne stoki, zwłaszcza wśród kwitnących roślin.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca maja do początku lipca.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień			Maj		Czerwiec		Lipiec		Sierpień		Wrzesień									

**(morfesz
terus morpheus
RPK)**

A photograph of a butterfly with orange and black patterned wings feeding on a purple flower. An inset shows a close-up of the butterfly's head and proboscis.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca czerwca do trzeciego tygodnia lipca.

[illegible]

Gatunek ten jest silnie terytorialny, samce obserwują swoje terytorium z wysokich traw i przepędzają z niego każdego owada.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Kosternik leśniak *Carterocephalus silvicola* (RPK)

Samica podobna do kosternika palemona, od którego odróżnia ją duża owalna plama przy przednim brzegu tylnego skrzydła. Motyl bardzo rzadki, stwierdzony tylko w PK „Łuk Mużakowa”.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 26-28 mm. Wyraźny dymorfizm płciowy. Skrzydła samca ochrowożółte z czarnymi plamkami oraz rząd mniejszych plamek przy zewnętrznym brzegu skrzydła. U samicy czarne elementy bardziej rozwinięte. Spód skrzydeł jaśniejszy niż wierzch.

W jakich siedliskach go spotkamy? Śródleśne łąki, polany w lasach liściastych i mieszanych oraz na ich skrajach, zarośnięte zrzęby. Stanowiska wilgotne i słoneczne.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od połowy maja do końca czerwca.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Karłatek ryska

Thymelicus lineola

Podobny do niego kartątek leśny ma spód butawki czułka w kolorze pomarańczowobrunatnym. Gatunek pospolity.

Łąki i śródleśne polany, nasłonecznione skraje lasów z wysoką trawą.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od połowy czerwca do końca sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień		Maj		Czerwiec		Lipiec		Sierpień		Wrzesień									

A detailed photograph of a Karłatek leśny (Thymelicus sylvestris) butterfly perched on a purple flower. The butterfly has orange wings with a dark band and a small red spot on the hindwing. Its body is yellow and fuzzy. The background is a soft-focus green. A text box in the upper right corner provides information about the species. A circular inset in the bottom right corner shows a close-up of the butterfly's head and antennae.

Karłatek leśny *Thymelicus sylvestris*

Podobny do niego karłatek ryska ma spód buławki czułka w kolorze czarnym. Gatunek pospolity, ale nie tak częsty jak karłatek ryska.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Karlıtekklinik

Podobny do niego karłątek kniejnik nie ma tak wyraźnych białych plam na spodzie tylnego skrzydła. Motyle latają szybko, nisko nad ziemią, co powoduje, że mogą być przeoczone. Gatunek niezbyt liczny.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 29-33 mm. Skrzydła z wierzchu żółtobrunatne z żółtawymi plamkami. Plamki na spodzie tylnych, ochrowych skrzydeł wyraźne, białe, kontrastujące. U samców na wierzchu przednich skrzydeł znajduje się plamka zapachowa w formie prostego klina.

W jakich siedliskach go spotkamy? Tereny suche, murawy ksero-termiczne, ugory, leśne polany oraz nasłonecznione skraje lasów.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od połowy lipca do końca sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Karłatek kniejnik

Ochlodes sylvanus

Podobny do niego karłatek klinek ma na spodzie tylnych skrzydeł wyraźne białe plamy. Gatunek pospolity, często spotykany.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 28-32 mm. Skrzydła żółtobrunatne z żółtawymi, mało wyraźnymi plamkami. Również plamki na spodzie skrzydła są żółte i mało wyraźne. U samców na wierzchu przednich skrzydeł znajduje się plamka zapachowa w formie grubej, zgiętej kreski.

W jakich siedliskach go spotkamy? Stanowiska zarówno suche jak i wilgotne. Preferuje leśne drogi, polany, łąki, zadrzewienia śródpolne, skraje pól.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca maja do końca lipca.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień								

Paź żeglarz
Iphiclidés podalirius
(CK/VU, CL/VU,
OG/OCZ)

Ogonki znajdujące się na tylnych skrzydłach, mają za zadanie odwracać uwagę ptaków od ciała motyla i ocalić mu życie w przypadku ataku.

Jak wygląda motyl? Imponujący, duży motyl, RS 60-75 mm. Tło skrzydeł kremowożółte. Na przednim skrzydle występują czarne przepaski i klinowate plamy. Na tylnym skrzydle przy zewnętrznym brzegu znajdują się niebieskie, półksiężycowe plamy. Posiada długi ogonek.

W jakich siedliskach go spotkamy? Nasłonecznione stoki, ogrody, sady, zadrzewienia śródpolne, skraje lasów.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno, czasem dwa pokolenia: w maju i czerwcu oraz od połowy lipca do końca sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

W jakich siedliskach go spotkamy? Tereny otwarte, ogrody, łąki, ugory, polany.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od maja do czerwca oraz od lipca do sierpnia. Zdarza się również trzecie pokolenie we wrześniu.

Kwiecień			Maj			Czerwiec		Lipiec	Sierpień			Wrzesień								

Wietek
Leptidea sp.

W Polsce występują dwa gatunki wietków: irlandzki *Leptidea juvernica* i gorczycznik *L. sinapis*, których rozpoznanie po cechach zewnętrznych jest bardzo trudne, wręcz niemożliwe. Do identyfikacji gatunku niezbędne są badania genetyczne.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 34-41 mm. Skrzydła z wierzchu białe z zaokrągloną szaroczną plamą na wierzchołku. Spód skrzydeł jasny z szarym lub brunatnym nalotem. Motyle charakteryzują się dużą zmiennością w kształcie i zakresie ciemnej plamy na przednim skrzydle.

W jakich siedliskach go spotkamy? Łąki, polany, skraje lasów, przydroża a także w miejscach wilgotnych.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od maja do czerwca i od połowy lipca do sierpnia. Czasami we wrześniu pojawia się trzecie pokolenie.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj				Czerwiec				Lipiec				Sierpień				Wrzesień		

Zorzynek rzeżuchowiec

Anthocharis cardamines

Zielony kolor marmurkowego rysunku na spodzie tylnych skrzydeł jest efektem złudzenia optycznego, jakie wywołują położone obok siebie żółte i czarne łuski.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 35-40 mm. Skrzydła z wierzchu białe. Zewnętrzna część wierzchniego przedniego skrzydła samca pomarańczowa, z wąską czarną plamą na jego wierzchu. Wewnętrzna część przedniego skrzydła samca z czarną plamą zewnętrzną, z białymi krawędziami. Wewnętrzna część tylnego skrzydła czarna plamka. Tylne skrzydło samca z białą krawędzią. Spód biały z zielonym deseniem.

W jakich siedliskach go spotkamy? Leśne drogi i skraje lasów, zręby oraz wilgotne łąki i polany. Zdarza się, że zalatują także w suche siedliska.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od kwietnia do czerwca.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień										

Niestrzep glogowiec

Aporia crataegi

Podczas przepieczwarczenia wydala czerwoną ciecz, będącą produktem przemiany materii (zjawisko nazywane jest krwawym deszczem).

Jak wygląda motyl?

Duży motyl, RS 58-64 mm. Skrzydła białe, z czarnymi lub ciemno-brązowymi wyraźnymi żyłkami, słabo pokryte łuskami. Spód skrzydeł podobny do wierzchu.

W jakich siedliskach go spotkamy? Skraje lasów, suche łąki, miedze, sady, zarośla, pola uprawne, ogrody. Miejsca suche i nastrocznione.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca maja do lipca.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Motyl pospolity w całym kraju. Masowe wędrówki tego gatunku można podziwiać nad Bałtykiem. Chmury tworzone przez tysiące osobników potrafią migrować na znaczne odległości – nawet setek kilometrów. Uważany za szkodnika – szczególnie na uprawach kapusty.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 52-58 mm. Tło wierzchnich skrzydeł białe z czarną plamą na wierzchołku, sięgającą poniżej połowy jego szerokości. U samicy na środku przedniego skrzydła dodatkowe dwie czarne plamki. Spód u obu płci tworzą dwie czarne plamki i żółte obrzeżenie na przednich skrzydłach. Tylne skrzydła są koloru żółtego z delikatnym, szarawym przyprószeniem.

W jakich siedliskach go spotkamy? Łąki, pola, ogrody i sady, tereny ruderalne, zreby, polany i skraje lasów.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od maja do czerwca i od lipca do września, a pojedyncze osobniki można spotkać nawet do października.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień														

Pieris napi

Należy do najpospolitszych motyli w Polsce. Łatwy do oznaczenia ze względu na odróżniającą cechę – silne, wyraźne użytkowanie skrzydeł, którego nie ma u bielinka kapustnika i bielinka rzepnika.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 40-45 mm. Wierzch skrzydeł białe tło, u samic bywa żółtawe. Żyłki widoczne, szarawe. Czarna plama wierzchołkowa, znajdująca się na przednim skrzydle jest wąska u samca, u samicy szeroka. U samca występuje jedna plamka na środku przedniego skrzydła, u samicy – dwie. Spód skrzydeł białożółty z ciemnymi smugami wzdłuż żyłek. U samicy dwie czarne plamy na środku przednich skrzydeł.

W jakich siedliskach go spotkamy? Łąki, pola, miedze, lasy i ogrody, tereny ruderalne, zręby, polany i skrajach lasów. Chętnie pobiera płyny z wilgotnej ziemi.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od kwietnia do czerwca i od lipca do września.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Pieris rapae

Należy do gatunków szeroko rozprzestrzenionych i bardzo pospolitych. Od bardzo podobnego bielinka kapustnika różni się głównie wielkością (jest znacznie mniejszy).

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 42-45 mm. Skrzydła barwy kremowobiałej, gdzie strona spodnia jest nieco bardziej wyblakła. Spód tylnego skrzydła ma kolor żółty z czarnym przyproszeniem. Na wierzchołku przedniej pary skrzydeł znajduje się podłużna smuga o kolorze szarocznym. Jasne żyłki biegnące wzdłuż skrzydeł. Na wierzchniej stronie skrzydeł posiada czarną plamkę, jest ona pojedyncza u samca, samica zaś posiada dwie plamki.

W jakich siedliskach go spotkamy? Granice lasów, zarośla, pola uprawne, miedze, ogrody, sady oraz tereny ruderalne.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od maja do początku lipca i od lipca do września, nawet do października.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj				Czerwiec				Lipiec				Sierpień				Wrzesień			

Pontia edusa

Gatunek bywa bardzo efemeryczny, tzn. lata obfitujące w jego pojaw przeplatają się z latami bardzo „chudymi”.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 35-43 mm. Na wierzchu przedniego skrzydła dochodząca do połowy jego szerokości, czarna plama z białymi plamkami. U samca jedna, u samicy dwie czarne plamy na środku przednich skrzydeł. Wierzch tylnego skrzydła biały z szarymi, bladymi plamami. Spód skrzydeł z rysunkiem odwzorowanym jak na wierzchu, ale z zielonkawymi plamami.

W jakich siedliskach go spotkamy? Suche łąki kserotermiczne, pola uprawne, kamieniołomy, przydroża, przytorza oraz ugory.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od kwietnia do czerwca i od lipca do sierpnia. Czasem trzecie pokolenie od września do października.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

(RPK)

Prawdopodobnie motyle pierwszego pokolenia przylatują do Polski z południa Europy. Spośród lubuskich parków krajobrazowych, stwierdzony tylko w „Łuku Mużakowa”.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 42-48 mm. Różnice u obu płci są wyraźne. Tło wierzchu skrzydeł pomarańczowożółte z czarną, szeroką obwódką u samców, u samic na obwódce występują dodatkowo plamki w kolorze tła. Samce mają w obwódce żółte żyłki, odróżniające je od podobnych gatunków. Spód skrzydeł u obu płci jaśniejszy niż wierzch.

W jakich siedliskach go spotkamy? Pola uprawne, pola koniczyny i lucerny, ugory, tereny ruderalne.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od końca maja do początku listopada.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Szlaczkoń siarecznik

Colias hyale

Należy do gatunków pospolitych. Może migrować na znaczne odległości.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 40-45 mm. Skrzydła przednie u samca są barwy cytrynowożółtej, u samicy zaś białozielonkawej. U obu płci na tylnym skrzydle występuje pomarańczowa plamka dyskoidalna, zaś czarna, szeroka obwódka na wierzchniej stronie przedniego skrzydła.

W jakich siedliskach go spotkamy? Łąki, przydroża, przytorza, ugory, polany.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od kwietnia do października.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 48-55 mm. Tło skrzydeł samców cytrynowożółte, samic żółtozielonkawe lub jasnozielonkawe. U obu płci przednie skrzydło z zaokrąglonym wierzchołkiem. Motyle podczas odpoczynku i żerowania mają skrzydła złożone pionowo nad tułowiem.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od lipca do czerwca z przerwą na zimowanie.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień											

Czerwończyk nieparek

Lycaena dispar

(CK/LR, CL/LC, OG/OŚ, DS/II/IV)

Coraz częściej spotykany w suchych środowiskach na szczawiach. Drugie pokolenie jest bardziej liczne, ale motyle są dużo mniejsze od tych z pierwszego pokolenia.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 32-40 mm. U samca wierzch skrzydeł złocistoczerwony, z czarną plamką lub kreską w środkowej części skrzydeł oraz wąskim czarnym obrzeżeniem. Samica większa, z szerszym obrzeżeniem i przepaską z ciemnych plam oraz dwiema czarnymi kropkami na środku przedniego skrzydła. Spód tylnych skrzydeł z niebieskawym nalotem i pomarańczową przepaską.

W jakich siedliskach go spotkamy? Tereny nadwodne, podmokłe łąki, torfowiska, śródlądne moczary, skraje lasów i w dolinach rzek.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od maja do czerwca i od lipca do sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

okim, zręcz-
Odpoczywa
światowymi
st najczęściej
edstawicielem
rzyków.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj				Czerwiec				Lipiec				Sierpień				Wrzesień			

Lycaena tityrus

Należy do gatunków bardzo pospolitych i licznych. Podobny do innych czerwoczyków, zwłaszcza czerwoczyka zamgleńca *Lycaena alciphron*, dlatego identyfikacja w terenie wymaga dokładnego opatrzenia.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 23-30 mm. U samca wierzch skrzydeł czarnobrunatny, u samicy – od czarnobrunatnego do pomarańczowobrunatnego. U obu płci spód skrzydeł jasnożółty z czterema charakterystycznymi czarnymi plamkami oraz pomarańczową przepaską przy zewnętrznej krawędzi skrzydła.

W jakich siedliskach go spotkamy? Wilgotne łąki jak i suche murawy, ugory, torfowiska i przydroża.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od maja do czerwca oraz od lipca do końca sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Lycaena virgaureae

Należy do gatunków pospolitych. Polską nazwę zawdzięcza swojemu dominującemu kolorowi i blaskowi podobnemu do złotych monet – dukatów.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 27- 34 mm. Wierzch skrzydeł samca jest koloru złocistoczerwonego z wąską, czarną obwódką. Wierzch skrzydeł samicy ma barwę pomarańczową z przepaskami z ciemnych plamek. Od spodu u obu płci skrzydła są ochrowo-żółte, a w środkowej przepasce na tylnym skrzydle występują białe plamki.

W jakich siedliskach go spotkamy? Skraje lasów, łąki, ugory, polany, przydroża, przytorza.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od czerwca do sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Pazik brzozowiec

Najczęściej spotkać go możemy wysoko w koronach drzew. Chętnie siada oraz pobiera nektar na nawłoci i sadzcu konopiastym.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 32-40 mm. Samce mają skrzydła z wierzchu brunatne, u samic na pierwszej parze skrzydeł znajduje się pomarańczowa plama. Skrzydła drugiej pary zakończone są małym ogonkiem w rdzawym kolorze. Spód skrzydeł jest żółtawy z pomarańczową plamą, brunatną kreską i pomarańczowym polem z białą obwódką.

W jakich siedliskach go spotkamy? Śródpolne zarośla tarniny, zarośla na nasłonecznionych skrajach lasów, sady.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od lipca do września, a czasem jeszcze w październiku.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Pazik dębowiec *Favonius quercus*

Występuje w całej Polsce, ale jest nietatwy do obserwacji, ponieważ lata wysoko w koronach drzew.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 26-35 mm. Spód skrzydeł popielaty z białą przepaską. Na dole tylnego skrzydła występuje pomarańczowa plamka z czarną kropką w środku.

Wierzch skrzydeł samca fiołkowy z wąską, czarną obwódką, samicy – z dużą fioletowo-niebieską plamą przy nasadzie skrzydła. Tyłne skrzydło z bardzo krótkim ogonkiem.

W jakich siedliskach go spotkamy? Lasy dębowe lub z domieszką dębu, parki, aleje dębowe.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od czerwca do sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Callophrys rubi

Jest jedynym występującym w naszym kraju gatunkiem motyla o zielonych skrzydłach. Lata szybko, ale na krótkie dystanse. W przerwach odpoczywa na liściach.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 25-27 mm. U obu płci wierzch podobnie ubarwiony na jednolity brązowy kolor. Zewnętrzna krawędź tylnego skrzydła delikatnie pofalowana. Ogonek nie występuje. Spodnia strona skrzydeł zielona.

W jakich siedliskach go spotkamy? Bory świeże i bagienne, polany, śródlęgowe łąki i zręby, a także na obszarze wrzosowisk, torfowisk wysokich oraz muraw kserotermicznych. Obserwowany w pobliżu borówki bagicznej i borówki brusznicy.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od kwietnia do czerwca.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj				Czerwiec				Lipiec				Sierpień				Wrzesień			

Włochowiec śliwowiec **pruni**

w całej Polsce,
pospolity. Mo-
jawią się na
ykie latają w
ew, żywiąc się

W jakich siedliskach go spotkamy? Ciepłe zarośla na zboczach i skrajach lasów liściastych, polne drogi w okolicach zadrzewień z tarniną, stare sady, ogródki, zadrzewienia śródpolne.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca maja do połowy lipca.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Satyrium w-album

(RPK)

Doroŝłe motyle moŝna spotkać głoŝnie na róŝnych kwiatach, z których ŝpijają nektar. Najczęŝciej ŝą to kwiaty o białyh płatkach.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 30-33 mm. Wierzchnia strona skrzydeł brunatna. Na spodniej stronie, na szaro-brunatnym tle jest biała linia, która na drugiej parze skrzydeł układa się w kształt litery „W.” Przy krawędzi dolnego skrzydła znajduje się pomarańczowa przepaska. Motyl posiada dwa „ogonki”. Pierwszy z nich, znajdujący się wyżej, jest krótszy od drugiego, znajdującego się pod nim.

W jakich siedliskach go spotkamy? Wilgotne lasy liściaste, przede wszystkim łęgi, ale też przydrożne zadrzewienia, drogi leśne, termofilne zarośla na zboczach i tereny zieleni miejskiej.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od czerwca do sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

W jakich siedliskach go spotkamy? Kwieciste łąki zarówno suche jak i umiarkowanie wilgotne. A także na terenach ruderalnych, przydrożach, nasypach kolejowych.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa, czasem trzy pokolenia. Pierwsze od końca kwietnia do początku czerwca, drugie od końca czerwca do początku sierpnia, trzecie od końca sierpnia do września. Pokolenia mogą się nakładać.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Celastrina argiolus

Należy do gatunków pospolitych i licznych. Od innych modraszków różni się tym, że motyle często latają wokół drzew, wysoko nad ziemią. Gąsienica jest polifagiem.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 23-30 mm. Wierzch skrzydeł samców niebieski, samic z wyraźną, szeroką czarną obwódką przy zewnętrznym brzegu przednich skrzydeł. Spód jasny, białoniebieski z drobnymi czarnymi kropkami.

W jakich siedliskach go spotkamy? Skraje lasów, leśne i polne drogi, polany, wrzosowiska, zarośla; często gromadnie motyle siadają na mulistych brzegach rzek, strumieni, jezior lub innych zbiorników wodnych.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od końca kwietnia do początku czerwca oraz od lipca do końca sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień			Maj			Czerwiec			Lipiec			Sierpień			Wrzesień				

DS/II/IV, RPK)

Motyl zależny od jednej rośliny – krwiściagu lekarskiego, na którego kwiatostanach składa jaja i od mrówek z rodzaju *Myrmica* i ich mrowisk, u których gąsienica modraszka *nausitousa* spędza zimę. Często spotykany razem z modraszką telejusem. Stwierdzony jedynie w Krzesińskim PK i PK „Łuk Mużakowa”.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 34-37 mm. Wierzch skrzydeł samca ciemnoniebieski z szeroką czarną obwódką i ciemno zaznaczonymi żyłkami. Na przednim skrzydle występuje rząd niewielkich czarnych plamek oraz wyraźna plama dyskoidalna. Na tylnym skrzydle plamki bardzo małe lub całkowity ich brak. Wierzch skrzydeł samicy czarnobrunatny bez plamek. Spód skrzydeł brunatny z pojedynczym rzędem czarnych plamek w białej obwódce.

W jakich siedliskach go spotkamy? Podmokłe łąki i torfowiska.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: w lipcu i sierpniu.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Modraszek idas *Plebejus idas* (RPK)

Samice bardzo podobne do samic modraszka argusa *Plebejus argus*. Idasy nie posiadają kolca na goleni przednich odnóży w przeciwieństwie do podobnych modraszków argusów.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 25-29 mm. Wierzch skrzydeł samca błękitnoniebieski z wąską czarną obwódką, natomiast samicy czarnobrunatny z pomarańczowymi, półksiężycowatymi plamkami na zewnętrznym brzegu. Spód skrzydeł samca szarobrunatny, samicy jasnobrunatny z rzędami dużych, czarnych plamek w białej obwódce. Wzdłuż zewnętrznego brzegu skrzydeł obecna pomarańczowa przepaska a po jej wewnętrznej stronie wąski biały pasek. Na tylnym skrzydle po zewnętrznej stronie pomarańczowego paska obecny rząd zielononiebieskich plamek.

W jakich siedliskach go spotkamy? Suche polany i wrzosowiska.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno, czasem dwa pokolenia: od czerwca do lipca i od sierpnia do września.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Motyle latają nisko i często przysiadają na kwiatach, aby pobrać nektar.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 24-27 mm. Wierzch skrzydeł u samca i samicy ciemnobrunatny. Przy zewnętrznym brzegu skrzydła rząd pomarańczowych plamek. U samic plamki te dobrze wykształcone na obu skrzydłach, a u samców na przednim skrzydle zredukowane. Na przednim skrzydle czarna plamka dyskoidalna. Spód skrzydeł beżowoszary z czarnymi plamkami w białej obwódce oraz rząd pomarańczowych plamek przy zewnętrznym brzegu skrzydła. Na przednim skrzydle duża, owalna dyskoidalna plamka. Na tylnym skrzydle biała smuga krótka, która nie dochodzi do plamki dyskoidalnej.

W jakich siedliskach go spotkamy? Suche łąki, skraje lasów, zręby i wrzosowiska.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: pierwsze od pierwszej dekady maja do drugiej dekady czerwca, a drugie od drugiej dekady lipca do trzeciej dekady sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 30-33 mm. Wierzch skrzydeł u samca ciemnoniebieski z fioletowym odcieniem, a u samicy ciemnobrunatny. Spód skrzydeł samca szary a samicy szarobrunatny z pojedynczym rzędem czarnych plamek w białej obwódce. Plamka dyskoidalna w postaci wąskiej kreski obwiedzionej na białło i występująca u obu płci.

W jakich siedliskach go spotkamy? Skraje lasów, śródleśne łąki, pastwiska.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca maja do końca lipca.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Modraszek amandus
Polyommatus amandus

Motyle te latają szybko, blisko ziemi. Samce gromadzą się na wilgotnym podłożu.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 33-36 mm. Wierzch skrzydeł samca błękitny z obwódką na przednim skrzydle rozmytą. U samicy wierzch jednolicie ciemnobrunatny. Przy zewnętrznym brzegu tylnego skrzydła występują 2-3 pomarańczowo-czarne plamki. Spód skrzydeł samca szary u nasady z silnym nalotem zielononiebieskim, a u samicy jasnobrunatny. Czarne plamki w białej obwódce o takiej samej wielkości ułożone w regularny rząd. Plamka dyskoidealna na przednim skrzydle półksiężycowata. Na spodzie tylnych skrzydeł, między rzędami czarnych i pomarańczowoczarnych plamek brak białego klina.

W jakich siedliskach go spotkamy? Wilgotniejsze polany i łąki na skrajach lasów.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od czerwca do lipca.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Modraszek korydon *Polyommatus coridon*

Na murawach kserotermicznych w Parku Krajobrazowym „Ujście Warty” należy do najliczniejszych gatunków, gdzie osiąga bardzo duże zagęszczenie. Gąsienice modraszka wydzielają słodką ciecz, w celu zwabienia mrówek, które bronią je przed innymi drapieżnymi owadami.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 33-37 mm. Wyraźny dymorfizm płciowy. Wierzch skrzydeł samca srebrzysto-błękitny, przy brzegach znajduje się czarna obwódka. Przy dolnym brzegu tylnego skrzydła, znajdują się czarne kropki w jasnych obwódkach. Wierzch skrzydeł samicy brunatny. Na przednich skrzydłach jedna, czarna plamka. Na tylnych, przy dolnej krawędzi, rząd pomarańczowych plamek.

W jakich siedliskach go spotkamy? Tereny otwarte o podłożu wapiennym. Na suchych łąkach, ugorach, leśnych polanach, nieużytkach, a nawet na nasypach kolejowych.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od lipca do sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Modraszek ikar
Polyommatus icarus

Najpospolitszy i najliczniejszy gatunek z całej rodziny modraszkowatych.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 25-32 mm. Strona wierzchnia skrzydeł u samca błękitnofioletowa, zaś u samicy brunatna z pomarańczowymi plamkami przy zewnętrznej krawędzi skrzydeł. U obu płci na spodzie przedniego skrzydła, przy nasadzie występują dodatkowe dwie czarne plamki. Biała strzępina wokół skrzydeł.

W jakich siedliskach go spotkamy? Łąki, pola (z koniczyną i lucerną), miedze, skraje lasów, przydroża, przytorza, tereny ruderalne, murawy.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od maja do czerwca i od lipca do końca sierpnia. W ciepłe lata trzecie pokolenie we wrześniu.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Dostojka adype
Argynnis adippe

Podobny do dostojki
aglai *Argynnis aglaja*,
z którą bywa spoty-
kany na tych samych
siedliskach. Różni się
od niej obecnością ma-
łych srebrnych kropek
z brunatną obwódką
na spodzie tylnego
skrzydła.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 50-54 mm. Wierzch skrzydeł ciemnopomarańczowy z rysunkiem z czarnych plamek. Na spodzie tylnego skrzydła perłowe plamy, na przepasce środkowej, połączone. Charakterystyczne małe srebrne kropki z brunatną obwódką między zewnętrznym i środkowym rzędem perłowych plam.

W jakich siedliskach go spotkamy? Przyleśne łąki, polany i na zrębach w lasach liściastych i iglastych.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca czerwca do połowy sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień										

Dostojka aglaja

Argynnis aglaja

Podobny do dostojki adype *Argynnis adippe*, z którą bywa spotykany na tych samych siedliskach. Różni się od niej brakiem małych srebrnych kropek z brunatną obwódką na spodzie tylnego skrzydła.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 48-55 mm. Wierzch skrzydeł ciemnopomarańczowy z rysunkiem z czarnych plamek. Najłatwiej rozpoznawalny po perłowych owalnych, luźno rozmieszczonych plamach na spodzie żółtopomarańczowego tylnego skrzydła. Ważną cechą jest brak małych srebrnych kropek z brunatną obwódką między zewnętrznym i środkowym rzędem perłowych plam.

W jakich siedliskach go spotkamy? Polany, łąki, nasypy kolejowe, wały rzeczne, zręby i drogi leśne w lasach różnego typu.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od połowy czerwca do połowy sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień								

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 52-62 mm. Wierzch skrzydeł pomarańczowożółty z brązowymi plamami. U samicy na wierzchołku przedniego skrzydła znajduje się drobna biała plamka. Spód tylnego, dolnego skrzydła ochrowo-żółty, oddzielony ukośną prostą linią od brąznofioletowej części zewnętrznej. Wzdłuż linii oddzielającej oba kolory występują białe plamki.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od połowy lipca prawie do końca sierpnia.

[illegible]

Dostojka malinowiec

Argynnis paphia

Należy do gatunków pospolitych. Często siada na wilgotnej ziemi i liściach malin. U samic czasem można spotkać osobniki o szarooliwkowym tle skrzydeł.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 58-70 mm. Strona wierzchnia skrzydeł ma barwę jaskrawo pomarańczową z ciemnymi plamkami i liniami. Przednie skrzydło od strony spodniej jest w większości żółtopomarańczowe, zaś skrzydło tylne zielonkawe ze srebrnobiałym deseniem. U samca na przednim skrzydle silnie rozwinięte są plamy zapachowe. Skrzydła samca na wierzchu mają kolor pomarańczowy, zaś samicy rudooliwkowy.

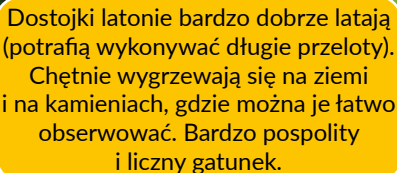
W jakich siedliskach go spotkamy? Lasy (preferuje wilgotne lasy liściaste i mieszane), skraje lasów, polany oraz kwietne słoneczne łąki i ogrody.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca czerwca do początku września.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Issoria lathonia

Chętnie wygrzewają się na ziemi i na kamieniach, gdzie można je łatwo obserwować. Bardzo pospolity i liczny gatunek.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 40-48 mm. Wierzch skrzydeł barwy rudopomarańczowej lub ochrowożółtej z wzorem dość regularnie rozmieszczonych, zaokrąglonych, czarnych plamek. Na tylnych skrzydłach bardzo charakterystyczne duże, srebrne plamy. Plamy brzeżne, oddzielone brązową przepaską środkową z drobnymi srebrnymi plamkami w czarnych obwódkach oraz dwie drobne, srebrne plamki w okolicy wierzchołka przedniego skrzydła. Zewnętrzny brzeg przedniego skrzydła poniżej wierzchołka lekko wklęsły.

W jakich siedliskach go spotkamy? Siedliska suche, murawy kserotermiczne, suche łąki, miedze, wrzosowiska, ugory, skraje pól, tereny ruderalne.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa lub trzy pokolenia od kwietnia do października.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj				Czerwiec				Lipiec				Sierpień				Wrzesień			

Dostojka dia
Boloria dia

Lot tego gatunku
bywa określany
jako niespokojny.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 32-36 mm. Wierzch skrzydeł pomarańczowy z dużymi czarnymi plamkami. Spód skrzydeł fioletowo-brunatny. Na tylnym skrzydle, w środkowej jego części przepaska środkowa utworzona z białych, przylegających do siebie plam. Przy zewnętrznych brzegach brak ciemnych, klinowatych plamek, natomiast występuje obrzeżenie z jasnokremowych plamek.

W jakich siedliskach go spotkamy? Miejsca suche, polany leśne, skraje lasów i pobocza dróg.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa, czasem trzy pokolenia: od maja do czerwca oraz od połowy lipca do końca sierpnia, czasem we wrześniu i październiku.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień		Maj		Czerwiec		Lipiec		Sierpień		Wrzesień							

Dostojka ino
***Brenthis ino* (RPK)**

Gatunek rzadki w lubuskich parkach krajobrazowych. Motyle przylatują do różnych kwiatów, chętniej wybierają fioletowe i niebieskie.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 38-42 mm. Wierzch skrzydeł pomarańczowy z rysunkiem z czarnych plamek. Na spodzie tylnego skrzydła jasnożółta przepaska w części nasadowej, a po jej zewnętrznej stronie znajduje się rząd jasnych kropek w ciemnej obwódce na brunatno-fioletowym tle.

W jakich siedliskach go spotkamy? Wilgotne łąki i polany, skraje lasów liściastych (łęgów, olsów).

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: w czerwcu i lipcu.

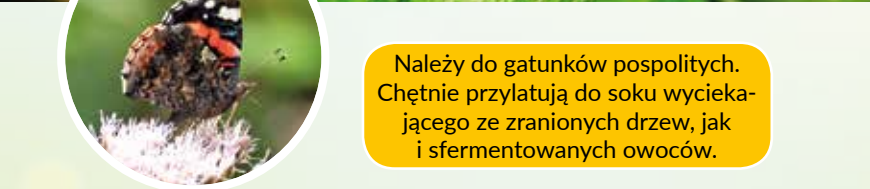
Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień			Maj			Czerwiec			Lipiec		Sierpień						Wrzesień				

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Rusałka admirał
Vanessa atalanta

Należy do gatunków pospolitych. Chętnie przylatują do soku wyciekającego ze zranionych drzew, jak i sfermentowanych owoców.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 58-68 mm. Wierzch przednich skrzydeł czarnobrazowy z pomarańczową, lub czerwoną szeroką przepaską i białymi plamkami przy wierzchołku.

W jakich siedliskach go spotkamy? Skraje lasów, leśne drogi, łąki, przydroża, ogrody, sady, parki, polany.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca kwietnia do połowy października.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Rusalka osetnik

Vanessa cardui

Należy do gatunków pospolitych. W niektórych latach można zaobserwować bardzo duże liczebności tego gatunku w przeróżnych siedliskach.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 51-63 mm. Skrzydła z wierzchu pomarańczoworóżowe z czarnym rysunkiem i białymi plamkami przy wierzchołku przedniego skrzydła. Spód skrzydeł o podobnym rysunku co wierzch ale o bledszych kolorach.

W jakich siedliskach go spotkamy? Miedze, ogrody, pola uprawne, przydroża, tereny ruderalne, ugory.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca maja do końca września.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Motyle chętnie siadają m.in. na kwiatkach ostów. Pospolite na terenie całego kraju. Zimuje najczęściej w nieogrzewanych piwnicach i na poddaszach, ale również w jaskiniach i w przepustach pod drogami.

W jakich siedliskach go spotkamy? Parki, ogrody, lasy, łąki i tereny ruderalne. Preferuje skraje wilgotnych lasów liściastych.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień												

Rusałka pokrzywnik

Aglais urticae

Nazwa gatunku odnosi się do ulubionej rośliny żywicielskiej gąsienic. Zimuje imago, często w drewnotniach, szopach, strychach.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 46-52 mm. Tło wierzchu skrzydeł czerwono-brązowe lub pomarańczowe. Zewnętrzny brzeg obu par z czarną obwódką, na której znajdują się niebieskie, półksiężycowate plamki. Za nią przepaska brunatna z dwoma żółto-brązowymi liniami. Zewnętrzna krawędź obu skrzydeł ząbkowato wycięta.

W jakich siedliskach go spotkamy? Różne siedliska otwarte, zarośla, rzadziej w prześwietlonych lasach. Często w siedliskach antropogenicznych, jak tereny ruderalne, ogrody i parki.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od połowy czerwca do końca lipca oraz od końca sierpnia do maja.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 46–50 mm. Zewnętrzny brzeg skrzydeł silnie powcinany z dużymi ząbkami. Wierzch skrzydeł rudawy z czarnymi plamkami i brązową przepaską z żółtymi plamami przy zewnętrznym brzegu. Na spodzie tylnego skrzydła znajduje się biały znak w kształcie litery C, podczas gdy tło spodu skrzydeł jest zmienne. Osobniki pierwszego pokolenia są jaśniejsze od drugiego pokolenia.

W jakich siedliskach go spotkamy? Zróżnicowane tereny otwarte jak i leśne, ogrody, polany.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od czerwca do lipca oraz od sierpnia do maja.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień		Maj		Czerwiec		Lipiec		Sierpień		Wrzesień							

Gąsienice tego gatunku żyją początkowo gromadnie, ale z czasem żerują pojedynczo. Zaniepokojone wyczuwając potencjalne zagrożenie, spadają na ziemię. Jest to jedyny w Polsce gatunek motyla, u którego występuje tak wyraźna różnica wyglądu pomiędzy pokoleniami.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 28-34 mm. W pierwszym pokoleniu (forma wiosenna) na ceglastym tle czarny deseń, w drugim pokoleniu (forma letnia) na czarnym tle występuje biaława przepaska w środkowej części skrzydeł oraz rdzawe, cienkie linie na brzegu tylnych skrzydeł. Niekiedy w trzecim pokoleniu spotyka się formę pośrednią, która łączy oba typy ubarwienia. Spód skrzydeł brązowo-fioletowy z białawą przepaską oraz siatkowanym białym rysunkiem.

W jakich siedliskach go spotkamy? Polany i łąki wilgotnych lasów liściastych i mieszanych, a także tereny ruderalne i zaniedbane parki.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od kwietnia do czerwca oraz od lipca do sierpnia. Czasami pojawia się trzecie pokolenie we wrześniu.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj				Czerwiec				Lipiec				Sierpień				Wrzesień			

Rusałka żałobnik

Nymphalis antiopa

Należy do gatunków pospolitych, lecz nieszczerólnie licznych. Szukając pokarmu motyle rzadko przylatują do kwiatów (tylko samce i tylko wiosną), preferują sok wyciekający ze zranionych lub ściętych drzew, sfermentowane owoce, zwłaszcza śliwki.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 55-70 mm. Wierzchnia strona skrzydeł ciemnobrązowawiśniowa z rzędem niebieskich plamek. Obrzeżenie skrzydeł u osobników po prezimowaniu białe, u nowego pokolenia żółtokremowe. Spód skrzydeł ciemny z jasnym obrzeżeniem.

W jakich siedliskach go spotkamy? Lasy liściaste, mieszane (brzeziny i łęgi w dolinach rzecznych) miedze, ogrody, pola uprawne, przydroża, tereny ruderalne, ugory.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od lipca do początku czerwca następnego roku.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Nymphalis polychloros

(RPK)

Duży motyl,

RS 55-60 mm.

Wierzch skrzydeł

jest rdzawoczerwony z licznymi czarnymi akcentami. Spód jest brunatny, maskujący.

W jakich siedliskach go spotkamy? Występuje w sadach i ogrodach, przydrożach i dolinach rzecznych, gdzie chętnie pija soki ze zranionych drzew oraz poszukuje nektaru wśród kwitnących wierzb.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od drugiego tygodnia lipca do początku czerwca następnego roku.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień			Maj			Czerwiec			Lipiec		Sierpień						Wrzesień	

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 56-62 mm. Podobny do rusałki pokrzywnik i rusałki wierzbowiec. Wierzch skrzydeł rdzawoczerwony z ciemnymi kanciastymi plamami i ciemnym obrzeżeniem. Charakterystyczną cechą, jest biała, półksiężycowata plamka na przednim skrzydle przed wierchołkiem oraz żółte nogi. Spód skrzydeł jest maskujący, brunatny z gęstym prążkowaniem.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od pierwszego tygodnia lipca do czerwca następnego roku.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień												

Melitaea athalia

Najczęściej spotykana przeplatka w Polsce i lubuskich parkach krajo-
brazowych. Jest gatunkiem mocno
terytorialnym i rzadko przelatuje
więcej niż 100 m dziennie.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 34-42 mm. Wierzchnia część skrzydeł jest rdzawa z czarnym siatkowanym rysunkiem. Na spodzie tylnego skrzydełka obwódka jest w takim samym kolorze co półksiężycowate plamki – to cecha odróżniająca gatunek od innych podobnych przepletek.

W jakich siedliskach go spotkamy? Skraje lasów, polany, zręby, przydroża.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od pierwszej dekady czerwca do połowy sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Melitaea cinxia

W ostatnich latach spotykany na większej liczbie stanowisk. Czasami widywany na niewielkich fragmentach nieużytków czy małych polanach. Motyle przylatują do różnych kwiatów.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 36-44 mm. Wierzch skrzydeł ciemnopomarańczowy z siatkowatym czarnym rysunkiem. Charakterystyczny spód tylnego skrzydła z jasną przepaską środkową i pomarańczową przepaską zewnętrzną z rzędem ciemnych kropek. Ciemne kropki widoczne także na wierzchu tylnego skrzydła.

W jakich siedliskach go spotkamy? Łąki, polany. Zasiedla zarówno suche jak i bardziej wilgotne siedliska, chociaż preferuje bardziej suche miejsca.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od połowy maja do lipca.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień			Maj			Czerwiec			Lipiec			Sierpień			Wrzesień				

Przeplatka diamina

Melitaea diamina (CL/VU, RPK)

Gatunek nieliczny, pojawia się pojedynczo. W lubuskich parkach stwierdzony tylko w Barlinecko-Gorzowskim.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 34-38 mm. Wierzch skrzydeł to siatkowaty, brunatny rysunek na żółtordzawym tle. Na spodzie tylnego skrzydła znajduje się przepaska z drobnymi czarnymi punktami, pole przy zewnętrznym brzegu skrzydła ciemniejsze od sąsiadujących z nim półksiężycowych plam.

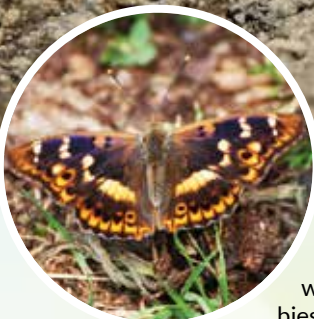
W jakich siedliskach go spotkamy? Wilgotne łąki w pobliżu lasów liściastych. Często siada na wilgotnej ziemi.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: w czerwcu i w lipcu.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień										

Mieniak strużnik

Motyl ten odżywia się sokiem
wyciekającym z ran na drze-
wach, chętnie siada na padlinie
i odchodach.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 60-70 mm. Wyraźny dymorfizm płciowy, skrzydła samców mienia się na niebiesko, samic nie. Wierzch skrzydeł czarnobrunatny z czarną plamą w pomarańczowej obwódce. Na tylnych skrzydłach znajduje się biała przepaska (może ona być też żółta). Dół skrzydeł jaśniejszy.

W jakich siedliskach go spotkamy? Lasy liściaste oraz mieszane. Obrzeża lasów i leśne drogi.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca czerwca do początków sierpnia. Niekiedy w miesiącach sierpień-wrzesień pojawia się drugie pokolenie.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

A circular inset image showing a dark butterfly with white spots resting on a rock. The butterfly is positioned in the center of the circle, facing left. Its wings are dark with prominent white spots and markings. The background within the circle is a blurred natural setting.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 60–75 mm. Skrzydła samców mienia się w świetle słonecznym odcieniami granatu (zjawisko iryzacji). Skrzydła samic są matowe. Tło skrzydeł ciemnobrunatne z białym rysunkiem w formie plam i pasów. Przy tylnym kącie tylnego skrzydła znajduje się czarna plamka z rudą obwódką i często jasną kropką w środku.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od połowy czerwca do początków sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Osadnik kostrzewiec

Lasiommata maera (RPK)

W jakich siedliskach go spotkamy? Śródleśne łąki i polany, zręby, drogi leśne przy skrajach lasów. Widne lasy iglaste i mieszane.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno, czasami dwa pokolenia: maj-czerwiec i sierpień-wrzesień.

[illegible]

Osadnik megera

Lasiommata megera

Motyl pospolity w całym kraju.

Specyficzne dla tego gatunku są znaczne zmiany liczebności.

Oznacza to, że bywają lata, kiedy jednego sezonu jest on pospolity, a w kolejnym roku rzadko spotykany.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 36-46 mm. Wierzch skrzydeł pomarańczowobrunatny z szarobrunatnym, siatkowym deseniem. W środkowej części przedniego skrzydła u samców przebiega szeroka przepaska, a u samic cienka linia. U obu płci występuje duże oczko przy wierzchołku przedniego skrzydła oraz rząd czterech oczek tworzący zewnętrzną przepaskę na tylnym skrzydle.

W jakich siedliskach go spotkamy? Suche łąki, murawy kserotermiczne, ugory, tereny ruderalne, polany.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa pokolenia: od maja do czerwca i od lipca do sierpnia. Często pojawia się również trzecie pokolenie od września do października.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

[illegible]

Strzępotek perełkowiec

Coenonympha arcania

Należy do gatunków pospolitych, ale niezbyt licznych. Podobny do innych strzępotków – różni się m.in. liczbą oczek oraz szerokością przepaski na spodzie tylnego skrzydła. Motyle siadają często na liściach krzewów i drzew. W spoczynku skrzydła zawsze złożone.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 28-38 mm. Przednie skrzydła brązowożółte, z małym pojedynczym pawim oczkiem. Na spodniej stronie tylnych skrzydeł szeroka kremowobiała przepaska z 3-6 pawimi oczkami różnej wielkości.

W jakich siedliskach go spotkamy? Drogi leśne, polany, skraje lasów i suche murawy. Preferuje także zakrzewione miejsca.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od maja do sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Kwiecień		Maj		Czerwiec		Lipiec		Sierpień		Wrzesień									

Strzępotek glicerion
Coenonympha glycerion

Gatunek pospolity, ale niezbyt liczny. W spoczynku ma zawsze złożone skrzydła.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 32-36 mm. Samiec ma z wierzchu brunatne skrzydła, samice żółtobrunatne. Na spodzie jedno małe oczko na przednim skrzydle i sześć na tylnym oraz pomarańczowa linia brzeżna. Na spodniej stronie tylnego skrzydła przerywana, rozmyta, biała przepaska, obok której widoczne są ułożone w rząd niewielkie pawie oczka; górne oczko nie leży bezpośrednio nad białą przepaską.

W jakich siedliskach go spotkamy? Podmokłe łąki, polany, torfowiska, zbocza kserotermiczne, a także skraje lasów gdzie rosną trawy.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od połowy czerwca do początku sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Jak wygląda motyl? Mały motyl, RS 25-35 mm. Posiada żółtobrązowe skrzydła. Przy wierzchołku na spodzie przednich skrzydeł, wyraźne i duże pawie oczko. Na spodzie tylnych skrzydeł brak tak wyraźnych oczek.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Dwa czasem trzy pokolenia: od początku maja do początku czerwca i od lipca do końca września.

[illegible]

W Polsce występuje tylko na terenie powiatu żarskiego, a część populacji występuje w PK „Łuk Mużakowa”.

W jakich siedliskach go spotkamy? Suche śródleśne łąki, polany, w okolicach zadrzewień i skrajów lasu.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Motyl pojawia się w jednym pokoleniu, w lipcu i sierpniu.

A circular inset photograph showing two brown butterflies with prominent eye spots on their wings, resting on a piece of wood. The butterfly on the left is seen from the underside, while the one on the right is on the upper side.

Jak wygląda motyl? Średni motyl, RS 36-45 mm. Wierzch skrzydeł brunatny z odcieniami czerni i czarnymi oczkami w szaro-żółtych obwódkach. Na przednim skrzydle samca znajdują się 2 czarne plamki, u samic są 3 plamki z białymi kropkami pośrodku, w jasnych obwódkach. Spód skrzydeł jest brunatny, na drugiej parze pięć czarnych plamek w żółtawych obwódkach. Dodatkowo na środku każdego „oczka” znajduje się biała kropka.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? W jednym pokoleniu do połowy czerwca do sierpnia.

Przestrojnik jurtina

Należy do gatunków szeroko rozprzestrzenionych i pospolitych. Niektóre samce mogą przypominać bardzo podobnego (trudno rozpoznawalnego) przestrojnika likaona *Hyponephele lycaon*.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 40-52 mm. Wierzch skrzydeł brunatny z czarnym oczkiem na wierzchołku przedniego skrzydła. Spód przedniego skrzydła pomarańczowy z czarnym oczkiem, najczęściej z białym środkiem. Spód tylnego skrzydła szarobrunatny, u samca z dwoma czarnymi małymi kropkami (wielkość kropek zmienna, zdarzają się także motyle bez kropek). Samica większa od samca.

W jakich siedliskach go spotkamy? Różne typy łąk, ugory, nieużytki, przydroża i przytorza, a także skraje pól, lasów oraz ogrody.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od połowy czerwca do końca sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Polowiec szachownica

Melanargia galathea

W odpowiednich siedliskach,
kolonie tego gatunku są
bardzo liczne.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 44-50 mm. Wierzch skrzydeł rysunkiem przypomina szachownicę: jest czarnobrunatny z białymi plamami. Spód skrzydeł jest podobny do wierzchu, ale zdecydowanie jaśniejszy z jednym oczkiem na przednim skrzydle i 5-6 oczkami na tylnym.

W jakich siedliskach go spotkamy? Suche i umiarkowanie wilgotne łąki, przydroża i tereny ruderalne.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: w ostatnim tygodniu czerwca do połowy sierpnia.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Skalnik semele

Hipparchia semele

Motyle mało czasu spędzają na spijaniu nektaru.

Jak wygląda motyl? Duży motyl, RS 44-55 mm. Wierzch skrzydeł brunatny, jednolicie u samców, u samic z żółtymi przepaskami na obu skrzydłach. U obu płci na wierzchu skrzydeł widoczne są czarne oczka: dwa na przednim skrzydle i jedno na tylnym. Spód skrzydeł podobny u obu płci. Przednie skrzydło żółtopomarańczowe z czarnymi oczkami. Spód tylnego skrzydła szarobrunatny z marmurkowym wzorem.

W jakich siedliskach go spotkamy? Suche bory sosnowe, zręby, wrzosowiska, tereny żwirowni.

Kiedy spotkamy imago w Polsce? Jedno pokolenie: od końca czerwca do początku września.

Dekady, w jakich stwierdzono imago w ZPKWL.

Zagrożenia motyli dziennych

Motyle dzienne stanowią grupę owadów szeroko rozprzeszczerzoną w środowisku naturalnym. Związane są one z różnymi siedliskami przyrodniczymi, których jakość determinuje ilość występujących na nich gatunków motyli. Obecnie jesteśmy świadkami bardzo dużego przekształcania środowiska naturalnego w celu maksymalnego wykorzystania jego zasobów. Siedliskiem, które najbardziej kojarzy się z motylami dziennymi, są przede wszystkim kwietne i barwne łąki. Przetrwanie łąk w dużej mierze zależy od człowieka. Głównym czynnikiem odpowiedzialnym za zanik siedlisk i spadek różnorodności motyli są zmiany sposobu gospodarowania oraz intensyfikacja rolnictwa. Wśród negatywnych czynników należy wymienić tworzenie wielkoobszarowych upraw, obfite nawożenie, stosowanie pestycydów i herbicydów oraz eliminowanie wszelkich nieużytków, miedz, zadrzewień i oczek wodnych. Ze zmianami w rolnictwie związane jest przekształcanie łąk w pola uprawne oraz redukcja wypasu bydła. Dopłaty z Unii Europejskiej przyczyniają się do stosowania nieodpowiednich terminów i sposobów koszenia łąk (używanie ciężkiego sprzętu, brak koszenia pasowego). Co ważne, niektóre gatunki motyli zależne są od mrówek, na które bardzo niekorzystnie wpływa wykorzystywanie ciężkiego sprzętu rolniczego.

Dużym zagrożeniem dla populacji motyli są także działania związane z nieprawidłową gospodarką hydrologiczną. Konsekwencją tego jest przesuszenie krajobrazu rolniczego, zanik śródpolnych oczek wodnych, zmiany w stosunkach wodnych w dolinach rzecznych. Nie bez znaczenia są także wszelkie prace hydrotechniczne w dolinach rzek, związane z melioracją, udrażnianiem czy regulacją cieków.

Negatywny wpływ na motyle dzienne może mieć także gospodarka leśna. Motyle dzienne nie preferują dojrzałych drzewostanów, duże znaczenie ma mozaikowość obszarów leśnych. Współistnienie polan, poręb, młodników, zagajników, tworzy łącznie specyficzne, pożądane przez motyle warunki mikroklimatyczne. Problemem w gospodarce leśnej jest także duży stopień zdegradowania zbiorowisk leśnych i wysoki udział monokultur,

zwłaszcza sosnowych. Niekorzystnym czynnikiem jest także mały dopływ światła wynikający z istnienia zbyt wąskich dróg leśnych, co przyczynia się do niskiego udziału roślin nektarodajnych (jeżyny, maliny). Dodatkowym problemem dla motyli, ale również innych elementów ekosystemów, jest pojawienie się w lasach obcych i inwazyjnych gatunków roślin, które wypierają nasze rodzime gatunki i przyczyniają się do spadku bioróżnorodności.

Ochrona motyli dziennych, czyli co możemy dla nich zrobić

a) Łąki

- wprowadzać wypas kóz, owiec lub koni. Jednak zwierzęta nie mogą tam przebywać cały czas. Muszą być one przepędzane, a ich liczba musi być dostosowana do powierzchni;
- kosić łąki stosownie do występujących na nich gatunków, gdyż każdy motyl i jego gąsienice pojawiają się w innym czasie.

b) Pola

- odtwarzać miedze, pasy krzewów i drzew.

c) Ogródki działkowe

- sadzić jak największą ilość warzyw i przypraw, np. natka marchewki będzie miejscem składania jaj pазia królowej, a do tymianku będą przylatywać motyle w celu poboru nektaru.

d) Kwietniki

- każdy motyl ma innej długości ssawkę, toteż większą ilość motyli uświadczymy przy naszych kwiatach, jeśli będą one różnorodne pod kątem koloru, ale i wielkości kielicha kwiatu. Ważne, aby kwiaty kwitły od kwietnia aż do października, to spowoduje, że będziemy cieszyć się widokiem motyli od wiosny aż do jesieni.

e) Zieleń w mieście

- wprowadzać kwietne łąki (przy przystankach lub w miejskich parkach), które koszone są tylko jesienią, dzięki temu nasiona kwiatów pozostają w glebie, a rozwój motyli nie jest zagrożony.

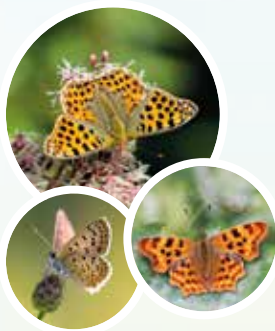
Podział motyli dziennych ze względu na widoczny dominujący kolor

pomarańczowy

czerwończyk dukacik
czerwończyk nieparek
czerwończyk uroczek
czerwończyk żarek
dostojka adype
dostojka aglaja
dostojka dia
dostojka ino
dostojka laodyce
dostojka latonia
dostojka malinowiec
dostojka seline
karłatek kliniek
karłatek kniejnik
karłatek leśny
karłatek ryska
kosternik palemon

mieniak tęczowiec
mieniak strużnik
osadnik megera
pazik brzoźowiec
pokłonnik osinowiec
przeplatka atalia
przeplatka cinksia
przeplatka diamina
przestrojnik titonus
przestrojnik jurtina
rusałka ceik
rusałka drzewoszek
rusałka kratkowiec
rusałka osetnik
rusałka pokrzywnik
rusałka wierzbowiec
strzępotek glicerón

strzępotek perłkowiec
strzępotek ruczajnik
zorzynek rzeżuchowiec

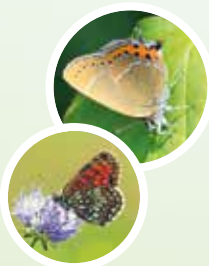

brązowy

czerwończyk uroczek
kosternik leśniak
kosternik palemon
modraszek agestis
modraszek amandus
modraszek argiades
modraszek argus
modraszek idas
modraszek ikar
modraszek korydon
modraszek nausitous
modraszek semiargus
ogończyk śliwowiec

ogończyk wiązowiec
osadnik kostrzewiec
pazik brzoźowiec

pazik dębowiec
polowiec szachownica
przeplatka atalia
przeplatka diamina
przestrojnik titonus
przestrojnik trawnik
rojnik morfeusz
rusałka ceik
rusałka drzewoszek
rusałka kratkowiec
rusałka pawik
rusałka pokrzywnik
rusałka wierzbowiec

czarny

pokłonnik osinowiec
rusałka admirał
rusałka osetnik
rusałka żałobnik

niebieski

modraszek amandus
modraszek argiades
modraszek argus
modraszek idas
modraszek ikar
modraszek korydon
modraszek nausitous
modraszek semiargus
modraszek telejus
modraszek wieszczek

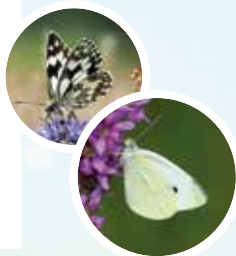
beżowy

czerwończyk uroczek
modraszek agestis
modraszek amandus
modraszek idas
modraszek ikar
modraszek korydon
modraszek nausitous
modraszek semiargus
ogończyk śliwowiec
ogończyk wiązowiec
przestrojnik jurtina

biały

bielinek bytomkowiec
bielinek kapustnik
bielinek rukiewnik
bielinek rzepnik
niestrzép głógowiec
polowiec szachownica
wietek
zorzynek rzeżuchowiec

brązowoszary

czerwończyk żarek
osadnik egeria
osadnik megera
powszelatek brunatek
powszelatek malwowiec
skalnik semele
warcabnik ślázowiec

żółty

kosternik leśniak
latolistek cytrynek
paż królowej
paż żeglarz
rojnik morfeusz
szlaczkoń siarecznik
szlaczkoń sylwetnik

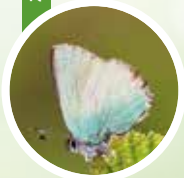
szary

pazik dębowiec
modraszek argiades
modraszek wieszczek

zielony

bielinek rukiewnik
zielenńczyk ostrężyniec
dostojka malinowiec

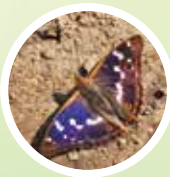
czerwony

rusałka pawik

fioletowy

mieniak strużnik

Podział motyli dziennych ze względu na wielkość

Motyle małe

czerwończyk dukacik
czerwończyk uroczek
czerwończyk żarek
dostojka dia
karłatek kliniek
karłatek kniejnik
karłatek leśny
karłatek ryska
kosternik leśniak
kosternik palemon
modraszek agestis
modraszek amandus

modraszek argiades
modraszek idas
modraszek ikar
modraszek korydon
modraszek nausitous
modraszek semiargus
modraszek telejus
modraszek wieszczek
ogończyk śliwowiec
ogończyk wiązowiec
pazik brzoźowiec
pazik dębowiec

powszeletek brunatek
warcabnik ślázowiec
powszeletek malwowiec
rojniki morfeusz
rusałka kratkowiec
strzępotek glicerion
strzępotek perełkowiec
strzępotek ruczajnik
zieleńczyk ostrężyniec
zorzynek rzeżuchowiec

Motyle średnie

bielinek bytomkowiec
bielinek rukiwnik
bielinek rzepnik
czerwończyk nieparek
dostojka adype
dostojka aglaja
dostojka ino
dostojka latonia

dostojka selene
osadnik egeria
osadnik kostrzewiec
osadnik megera
połowiec szachownica
przeplatka atalia
przeplatka cinksia
przeplatka diamina

przestrojnik jurtina
przestrojnik titonus
przestrojnik trawnik
rusałka ceik
rusałka pokrzywnik
szlaczkoń siarecznik
szlaczkoń sylwetnik
wietek

Motyle duże

paź żeglarz
paź królowej
niestrzęp głogowiec
bielinek kapustnik
latolistek cytrynek
dostojka laodyce

dostojka malinowiec
rusałka admirał
rusałka osetnik
rusałka pawik
rusałka żałobnik
rusałka wierzbowiec

rusałka drzewoszek
pokłonnik osinowiec
mieniak strużnik
mieniak tęczowiec
skalnik semele

Stadia zimowania motyli dziennych stwierdzonych w lubuskich parkach krajobrazowych

Jajo

czerwończyk dukacik
dostojka adype
dostojka laodyce
karłatek ryska

karłatek klinek
modraszek korydon
ogończyk śliwowiec
ogończyk wiązowiec

pazik brzoźowiec
pazik dębowiec

Gąsienica

czerwończyk nieparek
czerwończyk uroczek
czerwończyk żarek
dostojka dia
dostojka ino
dostojka latonia
dostojka malinowiec
dostojka selene
karłatek leśny
karłatek kniejnik
kosternik leśniak
kosternik palemon
mieniak strużnik
mieniak tęczowiec

modraszek agestis
modraszek amandus
modraszek argiades
modraszek idas
modraszek ikar
modraszek nausitous
modraszek semiargus
modraszek telejus
niestrzęp głogowiec
osadnik kostrzewiec
osadnik megera
pokłonnik osinowiec
polowiec szachownica
powszelatek brunatek

przeplatka atalia
przeplatka cinksia
przeplatka diamina
przestrojnik jurtina
przestrojnik titonus
przestrojnik trawnik
rojnik morfeusz
skalnik semele
szlaczkoń siarecznik
szlaczkoń sylwetnik *
strzępotek glicerion
strzępotek perełkowiec
strzępotek ruczajnik
warcabnik ślázowiec

Poczwarka

bielinek bytomkowiec
bielinek kapustnik
bielinek rukiwnik
bielinek rzepnik
modraszek wieszczek

osadnik egeria
powszelatek malwowiec
paż królowej
paż żeglarz
rusałka kratkowiec

wietek
zieleńczyk ostrężyniec
zorzynek rzeżuchowiec

Imago

latolistek cytrynek
rusałka admirał*
rusałka ceik

rusałka drzewoszek
rusałka osetnik *
rusałka pawik

rusałka pokrzywnik
rusałka wierzbowiec
rusałka żałobnik

*Gatunki te zimują poza obszarem Polski, na południu Europy.

Gry i zabawy

Quiz, czyli zgadywanka z hasłem

Wpisz nazwy motyli. Podkreślone kolorem literki czytane kolejno utworzą hasło.

Jaki gatunek motyla jest cały zielony?

Który z motyli ma skrzydła w kolorze cytrynowym?

Ze skrzydeł którego motyla patrzą pawie oczka odstraszaające drapieżniki? -----

Skrzydła którego motyla wyglądają jak szachownica?

Który motyl mieni się w słońcu jak złota moneta?

Jakiego drobnego motyla z ogonkiem można spotkać przy śliwach?

Jaki gatunek motyla jest uzależniony od obecności dębów?

Która z rusałek ma wzór przypominający kratkę na skrzydłach?

Jaka rodzina motyli uzależniona jest od mrówek?

Gąsienice którego gatunku żerują na pokrzywie?

Jaki gatunek motyla używa prądów powietrznych do szybowania?

Która z rusałek ma literkę „C” na spodniej stronie skrzydeł?

Hasło: -----

Odpowiedzi do quizu:
Zieleńczyk ostreżyznic, latołisek cytrynek, rusałka pawik, polowiec szachownica, czerwonić dukacik, ogonczyk śliwowiec, paź żeglarz, rusałka celik, draskowate, rusałka pokrzywnik, paź żeglarz, rusałka celik.
Hasło: kolorowy świat motyli!

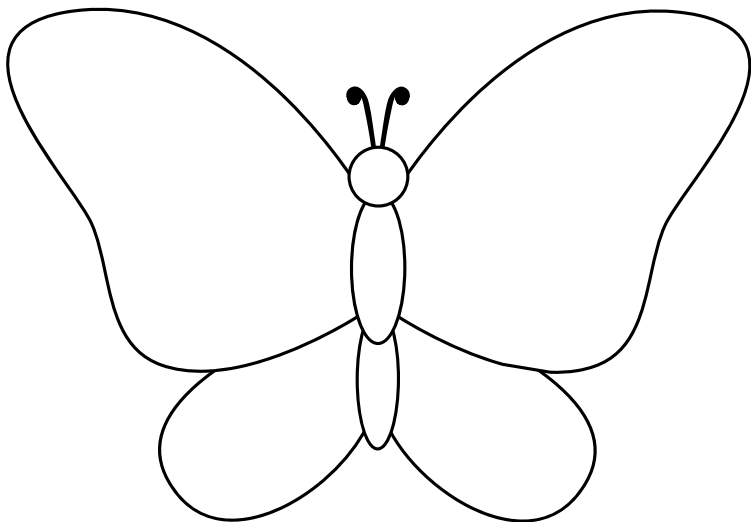
Dla najmłodszych

Domowa galeria „Jeden spacer – jeden motyl”

Wybieramy się z dziećmi na spacer. Obserwujemy razem motyle. Jednego z nich fotografujemy. Po powrocie do domu dajemy dzieciom kartę pracy/kolorowankę, którą malują na podstawie zdjęcia spotkanego motyla. Zwracamy uwagę na cechy szczególne gatunku, np. liczbę kropek na skrzydełku. Wspólnie, przy pomocy kieszonkowego przewodnika nazywamy pokolorowanego motyla i podpisujemy rysunek nazwą gatunkową. Z wykonanych prac możemy stworzyć motylową, domową galerię.

Postaraj się zebrać kolekcję różnych gatunków motyli.

Dnia

(data)

spotkaliśmy na spacerze.....

(nazwa gatunkowa motyla)

Dzieci starsze i młodzież

„Wszystko się zmienia”

Wybieramy 3 różne siedliska (miejsca) na przykład ogródek przydomowy, łąka, las. Odwiedzamy te miejsca regularnie co tydzień, od kwietnia do września, np. podczas spaceru. Obserwujemy i robimy zdjęcia spotkanym gatunkom motyli telefonem lub aparatem fotograficznym. Przy pomocy kieszonkowego przewodnika nazywamy je. Tworzymy listę spotkanych gatunków.

Cel zadania: Dostrzegamy zależności takie jak zmienność gatunkowa i ilościowa, w zależności od pory roku, pogody, siedliska i kwitnących kwiatów. Po kilku miesiącach zbierania dokumentacji, uzyskujemy obraz w postaci listy gatunków, które mogą różnić się w zależności od siedliska (miejsca).

„Jestem naukowcem”

W przewodniku znajdujemy gatunki oznaczone różnymi skrótami. Są to gatunki rzadkie bądź chronione. Każda informacja o takim gatunku jest cenna. Chcąc poszerzyć bazę informacji o występowaniu tych gatunków w Twoim regionie, możesz pomóc innym entomologom, w zebraniu cennego materiału. Sprawdzasz w kieszonkowym przewodniku, czy gatunki te w Twojej okolicy mają odpowiednie siedliska do bytowania, np. wrzosowiska. Wybierasz się w określonym czasie (czas lotów imago), w odpowiednie siedlisko z aparatem fotograficznym, bądź telefonem z włączoną funkcją GPS – jest to informacja bardzo przydatna. Obserwujesz i fotografujesz spotkane motyle. Super, jeśli udało Ci się sfotografować i oznaczyć poszukiwany gatunek **!**

Taką informację, czyli zdjęcie wraz z miejscem jego zrobienia, Twoim imieniem i nazwiskiem, przesyłasz na adres email: lubuskieparki@zpkwl.gorzow.pl. Tam eksperci jeszcze raz potwierdzą, czy dobrze oznaczyłeś gatunek.

Taka potwierdzona informacja trafia do bazy, której dane zostaną w przyszłości opublikowane w czasopiśmie naukowym.

Dla wszystkich

„Moja własna motylarnia”

W dzisiejszych czasach, kiedy zanikają miedze oraz niszczone są łąki i pastwiska, a zastępują je pola uprawne, istotne jest, aby stworzyć jak najwięcej nawet niewielkich kwietników lub uprawiać w ogródkach jak największą ilość warzyw i przypraw, gdzie w zależności od gatunku, motyle mogą składać jaja albo pożywić się nektarem. Na działce, w ogrodzie, przy płocie, na balkonie lub w innym dostępnym miejscu tworzymy kwietniki, warzywniki, poletka z przyprawami. Ważne, żeby kwiaty były różnorodne nie tylko pod kątem koloru, ale i wielkości kielicha kwiatu. Należy zwrócić uwagę, aby kwiaty kwitły od kwietnia do października. Dzięki temu będzie można cieszyć się widokiem motyli, od wiosny aż do jesieni, fotografować je, a później rozpoznawać za pomocą przewodnika. Zdjęcia można też wykorzystać do poprzednich zabaw przedstawionych w przewodniku. Poza tym dzieci, jak i dorośli będą mogli aktywnie spędzać czas na świeżym powietrzu, przy sianiu czy sadzeniu, a później pielęgnacji kwiatów i innych roślin.

Tabela poniżej przedstawia kilka przykładowych roślin wraz z ich wymaganiami glebowymi oraz gatunkami motyli korzystającymi z ich nektaru:

Nazwa rośliny	Wymagania siedliskowe (glebowe)	Przykładowe gatunki motyli, które mogą korzystać z nektaru
Macierzanka piaskowa (<i>Thymus serpyllum</i>)	Miejsca nasłonecznione, piaszczyste i suche.	czerwończyk dukacik, czerwończyk uroczek, czerwończyk żarek, dostojka malinowiec, modraszek idas, strzępotek perełkowiec, bielonek bytomkowiec bielonek rzepnik, latolistek cytrynek
Marchew zwyczajna (<i>Daucus carota</i>)	Gleby lekkie, piaszczysto-gliniaste, próchnicze i wilgotne, o małej zawartości azotu oraz pH 6,0 - 6,8.	ogończyk wiązowiec, ogończyk śliwowiec, paź królowej, bielonek bytomkowiec bielonek rzepnik, latolistek cytrynek

Budleja Dawida (<i>Buddleja davidii</i>)	Gleby przepuszczalne, żyzne, gliniasto-piaszczyste, lekko wilgotne, o odczynie zbliżonym do obojętnego. Lubi miejsca słoneczne i ciepłe. Podczas suszy wymaga podlewania.	rusałka admirał, rusałka osetnik, rusałka pokrzywnik, rusałka pawik, rusałka ceik, przestrojnik jurtina, paź królowej, bielinek bytomkowiec, bielinek rzepnik, latolistek cytrynek
Aksamitka (<i>Tagetes</i>)	Jest łatwa w uprawie. Światłolubna, dobrze rośnie na ekspozycjach południowych i zachodnich. Gleby żyzne i przepuszczalne.	rusałka osetnik, rusałka pokrzywnik, rusałka pawik, rusałka ceik, bielinek bytomkowiec, bielinek rzepnik, latolistek cytrynek
Cynia (<i>Zinnia</i>)	Gleby żyzne, próchnicze, wilgotne i ciepłe, zasobne w składniki pokarmowe. Odczyn pH gleby powinien być obojętny lub lekko zasadowy.	rusałka pokrzywnik, rusałka pawik, rusałka osetnik, paź żeglarz, paź królowej, bielinek bytomkowiec, bielinek rzepnik, latolistek cytrynek
Wrzos pospolity (<i>Calluna vulgaris</i>)	Gleby żyzne i lekkie, przepuszczalne, lubi nasłonecznione miejsca. Najlepsze dla nich pH to 3,5-5.	modraszek wieszczek, modraszek idas, bielinek bytomkowiec, bielinek rzepnik, latolistek cytrynek
Fasola zwyczajna (<i>Phaseolus vulgaris</i>)	Stanowisko słoneczne, osłonięte od wiatru. Ciepłolubna, wrażliwa na chłody. Gleby żyzne i średnio żyzne, nie kwaśne.	karłatek ryska, karłatek leśny, bielinek bytomkowiec, bielinek rzepnik, latolistek cytrynek
Koniczyna biała (<i>Trifolium repens</i>)	Roślina dobrze znosi kilkunastodniowe zalanie wodą i suszę. Jest wrażliwa na niedobór światła. Rośnie zarówno na glebach lekko piaszczystych jak i torfach.	rusałka pokrzywnik, rusałka pawik, rusałka osetnik, strzępotek ruczajnik, bielinek bytomkowiec, bielinek rzepnik, latolistek cytrynek, niestrzępogłowiec, paź królowej
Nawłóć pospolita (<i>Solidago virgaurea</i>)	Jest to roślina bardzo łatwa w uprawie. Gleby zarówno suche jak i wilgotne. Dobrze rośnie na stanowisku słonecznym i półcienistym.	rusałka pokrzywnik, czerwoniczek dukacik, czerwoniczek uroczek, rusałka admirał, strzępotek ruczajnik, bielinek bytomkowiec, bielinek rzepnik, latolistek cytrynek
Tymianek właściwy (<i>Thymus vulgaris</i>)	Dobrze nasłonecznione miejsca. Gleby dobrze nawodnione, lekko zasadowe.	bielinek bytomkowiec, bielinek rzepnik, latolistek cytrynek, rusałka pawik, strzępotek ruczajnik, rusałka pokrzywnik, paź królowej

Słowniczek:

Butawka – pogrubiona końcowa część czułka motyla (dojrzałej postaci).

Czułki – parzyste organy znajdujące się na głowie postaci dojrzałej motyla (o budowie członowej), zakończone butawkami.

Dymorfizm – różnice w wyglądzie motyli tego samego gatunku, np. dymorfizm płciowy – odmienność w wyglądzie między samcami i samcami (wyraźny u niektórych motyli, np. modraszki – samce niebieskie skrzydła z wierzchu, samice brązowe); dymorfizm sezonowy/pokoleniowy – różnice w wyglądzie między osobnikami na przestrzeni trwania sezonu lub między poszczególnymi pokoleniami motyli (np. rusałka kratkowiec).

Ekoton – ekosystem, który stanowi strefę przejściową między co najmniej dwoma ekosystemami (np. miedza lub granica lasu z łąką).

Gatunek – podstawowa jednostka taksonomiczna – grupa osobników izolowana rozrodczo od podobnych grup (mogąca potencjalnie krzyżować się w naturze i produkować płodne potomstwo).

Gąsienica – larwa motyla (drugie stadium rozwojowe). Gąsienice charakteryzują się różnorodnością w budowie i ubarwieniu. Ciało składa się z głowy, tułowia i odwłoka. Gąsienice wyposażone są w gryzący aparat gębowy.

Głaszczki wargowe – organy czuciowe znajdujące się na głowie u nasady ssawki dojrzałej postaci motyla, najczęściej sterczące do przodu.

Hibernacja – stan uśpienia zimowego, w którym organizm przeczeka trudne warunki zimowe. Hibernacji towarzyszy zazwyczaj obniżenie procesów życiowych zwierzęcia.

Imago – postać dorosła owada (motyla).

Jajo – pierwsze stadium rozwoju osobniczego motyla.

Kryptyczny – np. ubarwienie kryptyczne, mające na celu jak najlepsze maskowanie owada, np. wśród roślinności, przed atakiem drapieżników.

Łuski zapachowe – specjalne łuski znajdują się na skrzydłach (skupiające się wzdłuż żyłek lub u nasady skrzydła). Zawierają substancje zapachowe odgrywające ważną rolę przy odnajdywaniu się i rozpoznawaniu przedstawicieli obu płci w okresie rozrodu.

Metamorfoza – przekształcanie się motyla w rozwoju osobniczym. Motyle przechodzą przeobrażenie zupełne, co przejawia się w obecności czterech stadiów rozwojowych: jaja, gąsienicy, poczwarki i imago.

Migracja – zjawisko wędrówki (np. sezonowe przemieszczanie się na inne obszary) organizmów, będącej jedną ze strategii przetrwania.

Monofagi – w przypadku motyli – ograniczenie do jednego gatunku rośliny żywicielskiej gąsienicy.

Oligofagi – w przypadku motyli – przywiązanie do roślin żywicielskich w obrębie rodzaju i/lub rodziny.

Poczwarka – jedno ze stadiów (przedostatnie) rozwojowych motyla. Postać spoczynkowa, wewnątrz której zachodzi przebudowa tkanek prowadząca do uformowania dorosłego motyla (imago).

Polifagi – w przypadku motyli – odżywanie się roślinami należącymi do różnych rodzin.

Pokoleniowość – liczba pełnych pokoleń (przeobrażeń) wydanych przez dany gatunek w ciągu roku.

Populacja – grupa osobników jednego gatunku, żyjąca razem na określonym obszarze.

Rodzaj – kategoria taksonomiczna obejmująca jeden lub więcej gatunków o wspólnym pochodzeniu, charakteryzująca się zespołem wyraźnych cech.

Rodzina – kategoria taksonomiczna obejmująca jeden lub więcej rodzajów o wspólnym pochodzeniu, oddzielona od pokrewnych grup zespołem wyraźnych cech.

Rośliny pionierskie – to gatunki roślin, które dokonują kolonizacji określonego środowiska np. nagich skał, nowo powstałych wydym.

Roślina żywicielska – gatunek rośliny, którą żywi się gąsienica danego gatunku motyla.

Siedlisko – miejsce życia organizmu, gatunku.

Systematyka – nauka zajmująca się różnorodnością organizmów, starająca się tę różnorodność uporządkować.

Taksonomia – zbiór zasad pozwalających na klasyfikowanie organizmów.

Literatura:

- Buszko J., Maślowski J. 2015. *Motyle dzienne Polski*. Koliber, Nowy Sącz.
- Sielezeniew M., Dziekańska I. 2010. *Motyle dzienne*. Multico, Warszawa.
- Warecki A. 2010. *Motyle dzienne Polski. Atlas Bionomii*. Koliber, Nowy Sącz

Wykaz stron internetowych:

www.lepidoptera.eu

<https://insektarium.net/lepidoptera-2>

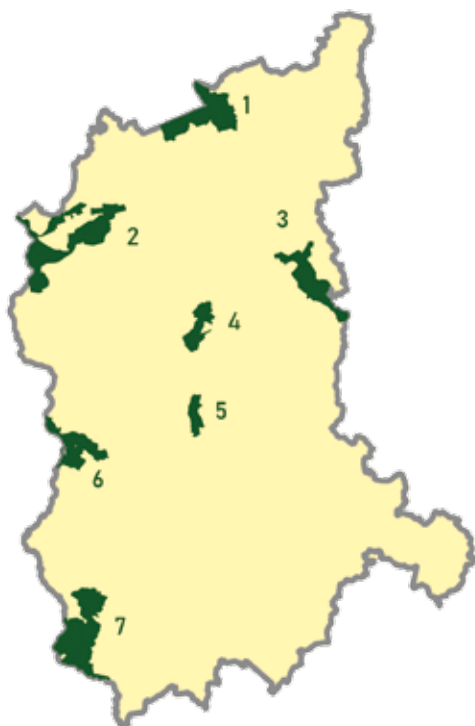
<https://www.ekologia.pl/wiedza/zwierzeta>

<https://swiatmakrodotcom.wordpress.com>

<https://baza.biomap.pl/pl/db>

<https://www.medianauka.pl>

Rozmieszczenie parków krajobrazowych w województwie lubuskim

- 1** Barlinecko-Gorzowski Park Krajobrazowy
- 2** Park Krajobrazowy "Ujście Warty"
- 3** Pszczewski Park Krajobrazowy
- 4** Łagowsko-Sulęciński Park Krajobrazowy
- 5** Gryżyński Park Krajobrazowy
- 6** Krzeziński Park Krajobrazowy
- 7** Park Krajobrazowy "Łuk Mużakowa"

**Zespół Parków Krajobrazowych
Województwa Lubuskiego
ul. Franciszka Walczaka 25
66-400 Gorzów Wielkopolski**

**Biurowo zamiejsce w Zielonej Górze
ul. Podgórna 7
65-057 Zielona Góra
www.zpkwl.gorzow.pl**